

Identifying and Examining the Strengths and Weaknesses of Legal Policy Making in the Field of Championship Sports for Persons with Disabilities

Fatemeh Naderian¹ , Behnam Naghipour Givi² , Sedighe Heydarinejad³ ,
Amin Khatibi⁴

1. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shahid Chmran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

E-mail: naderianfatemeh@yahoo.com

2. Corresponding Author, Department of Sport Management, Sport Sciences Research Institute, Tehran, Iran.

E-mail: b.naghipour@ssrc.ac.ir

3. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

E-mail: heydari_s@scu.ac.ir

4. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

E-mail: a-khatibi@scu.ac.ir

Article Info

ABSTRACT

Article type:

Research Article

Article history:

Received:

5 May 2023

Received in revised form:

8 July 2023

Accepted:

16 July 2023

Published online:

22 September 2024

Keywords:

Paralympics,
Persons with disabilities,
Policy making,
Sports.

Introduction: The aim of the current research was to identify and examine the strengths and weaknesses of legal policy making in the field of championship sports for persons with disabilities.

Methods: This research was applied in terms of purpose and qualitative type, which was carried out by thematic analysis method. The statistical research community of all officials of the National Paralympic Committee, Sports Federation for the Disable persons, Blind Sports Federation, Sports management experts familiar with the sport of persons with disabilities, experts in sports law and sports champions with disabilities. Sampling was done purposefully and by snowball method. The data collection tool was a depth semi-structured interview. The data was saturated after conducting 16 interviews, but to increase the confidence factor, 3 more interviews were conducted and analyzed (n =19).

Results: The findings showed that the legal policies made in the field of championship sports for persons with disabilities are placed in 6 areas, which include: legislative, executive, financial, media, cultural and structural areas. According to the results of the present study, it seems despite the positive results and obtaining favorable results in international and global competitions, the negative points of policies have been more than its positive points.

Conclusion: Therefore, it demands that the policy makers, in different areas of policy making, pay more attention to the negative points in order to maintain and improve the status of the championship sport of persons with disabilities in the world.

Cite this article: Naderian, F., Naghipour Givi, B., Heydarinejad, S. & Khatibi, A. (2024). Identifying the strengths and weaknesses of legal policy making in the field of championship sports for persons with disabilities. *Sport Management Journal*, 16 (3), 155-171.

DOI:<http://doi.org/10.22059/JSM.2023.358800.3139>.

Journal of Sport Management by University of Tehran Press is licensed under CC BY-NC 4.0
| web site: <https://jism.ut.ac.ir/> | Email: jism@ut.ac.ir

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran Press.

Extended Abstract

Introduction

One of the governing roles of the legislative and executive systems in every country is to make policies for their subgroups, and sports are not excluded from this category. Favorable policy making in championship sports is very important considering its significant influence on other issues such as politics, economy, and culture as well as military issues at the national and international level. The aim of the current research was to identify and examine the strengths and weaknesses of legal policy making in the field of championship sports for persons with disabilities.

Methods

This research was applied in terms of purpose and qualitative type, which was carried out by thematic analysis method. The statistical research community of all officials of the National Paralympic Committee, Officials of the championship sports of Sports Federation for the Disable persons, Board members of Blind Sports Federation, Sports management experts (Sports managers and sports management professors) familiar with the sport of persons with disabilities, experts in sports law (Sports lawyers and sports law professors) and sports champions with disabilities. Sampling was done purposefully and by snowball method. The data collection tool was a depth semi-structured interview. The data was saturated after conducting 16 interviews, but to increase the confidence factor, 3 more interviews were conducted and analyzed (n=19). The interview time was between 45 to 75 minutes. The main interview questions were as follows: 1. How do you evaluate the results of legal policy in championship sports of persons with disabilities? 2. In what dimensions have more legal policies been carried out? 3. What are the positive and negative aspects of the legal policies made in the field of championship sports for persons with disabilities?

Results

The findings showed that the legal policies made in the field of championship sports for persons with disabilities are placed in 6 areas, which include legislative, executive, financial, media, cultural and structural areas. The field of legislative policymaking includes (2 positive aspects, 5 negative aspects), executive policymaking includes (13 positive aspects, 19 negative aspects), financial policymaking includes (3 positive aspects, 4 negative aspects), media policymaking includes (1 positive aspect, 4 negative aspects), cultural policymaking includes (2 positive aspects, 2 negative aspects) and structural policymaking includes (4 positive aspects, 8 negative aspects) areas. It seems despite the positive results and obtaining favorable results in international and global competitions, the negative points of policies have been more than its positive points.

Conclusion

According to the results, it demands that the policy makers, in different areas of policy making, pay more attention to the negative points in order to maintain and improve the status of the championship sport of persons with disabilities in the world. Because the continuation of these conditions in the long term will increase the tendency of champions with disabilities to emigrate or leave championship sports, which will lead to a decline in the performance of championship sports for persons with disabilities and a fall in international and global rankings.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines:

In conducting this research, all ethical points have been observed.

Funding:

This research was done with the financial support of Tehran Sports Science Research Institute

Authors' contribution:

The authors don't have contributed equally.

Conflict of interest:

The authors have no conflicts of interest.

Acknowledgments:

The researchers express their grateful thanks to all those who cooperated in the implementation of the current study.

مدیریت ورزشی

شناسایی و بررسی جنبه‌های قوت و ضعف سیاستگذاری حقوقی در حوزه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت

فاطمه نادریان^۱، بهنام نقی پور گیوی^۲، صدیقه حیدری نژاد^۳، امین خطیبی^۴

۱. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. رایانامه: naderianfatemeh@yahoo.com

۲. نویسنده مسئول، گروه مدیریت ورزشی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران. رایانامه: b.naghipour@ssrc.ac.ir

۳. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. رایانامه: heydari_s@scu.ac.ir

۴. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. رایانامه: a-khatibi@scu.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	مقدمه: هدف پژوهش حاضر شناسایی و بررسی جنبه‌های قوت و ضعف سیاستگذاری حقوقی در حوزه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت بود.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۱۵	روش پژوهش: این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی و از نوع کیفی بود که با روش تحلیل مضمون انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش تمامی مسئولان کمیته ملی پارالمپیک، فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین، فدراسیون ورزش‌های نابینایان و کم‌بینایان، خبرگان مدیریت ورزشی آشنا با ورزش افراد دارای معلولیت، متخصصان حقوق ورزش و قهرمانان ورزشی دارای معلولیت بودند. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و به روش گلوله‌برفی انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته بود. محققان پس از انجام ۱۶ مصاحبه اشباع شدند، اما برای افزایش ضریب اطمینان، ۳ مصاحبه دیگر انجام و تحلیل شد (۱۹ = n).
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۴/۱۷	یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد سیاستگذاری حقوقی انجام‌گرفته در حیطه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در شش حیطه قرار می‌گیرد که شامل حیطه‌های تقنینی، اجرایی، مالی، رسانه‌ای، فرهنگی و ساختاری است. با توجه به نتایج به‌نظر می‌رسد با وجود برابری مثبت و کسب نتایج مطلوب در مسابقات بین‌المللی و جهانی، نکات منفی سیاستگذاری‌ها بیشتر از نکات مثبت آن بوده است.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۵	نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج نیاز است که سیاستگذاران، در حیطه‌های مختلف سیاستگذاری، برای حفظ و ارتقای جایگاه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در جهان، نکات منفی را بیش از پیش مورد توجه قرار دهند.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۷/۰۱	
کلیدواژه‌ها: افراد دارای معلولیت، پارالمپیک، سیاستگذاری، ورزش.	

استناد: نادریان، فاطمه؛ نقی پور گیوی، بهنام؛ حیدری نژاد، صدیقه و خطیبی، امین (۱۴۰۳). شناسایی جنبه‌های قوت و ضعف سیاستگذاری حقوقی در حوزه ورزش قهرمانی

افراد دارای معلولیت. نشریه مدیریت ورزشی، (۳) ۱۶، ۱۷۱-۱۵۵.

DOI:<http://doi.org/10.22059/JSM.2023.358800.3139>

این نشریه علمی رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کپی‌رایت (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان

واگذار کرده است. | آدرس نشریه: <https://jsm.ut.ac.ir/> | ایمیل: jsm@ut.ac.ir

© نویسندگان.

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران.

مقدمه

ورزش به‌عنوان یک پدیده‌ی اساسی در سطح جهان مطرح است. شاید دلیل این مسئله جذابیت و قابلیت‌های خاص ورزش باشد که آن را به موضوعی تبدیل کرده که مورد توجه افراد بی‌شماری در سراسر دنیا قرار گرفته است. امروزه در مجامع بین‌المللی ورزش عاملی ارزنده برای معرفی ملت‌ها به‌شمار می‌رود و موفقیت در رقابت‌های جهانی و المپیک امتیاز مهمی برای هر کشور به‌حساب می‌آید (ریویلاک، ۲۰۲۱). در حقیقت، ورزش بسیار فراتر از یک رقابت بوده و به حوزه‌های سیاسی، اجتماعی فرهنگی، اقتصادی، تجاری و صنعتی و حتی حوزه‌های نظامی راه یافته و به موضوعی پیچیده و چندوجهی تبدیل شده است (شربت‌زاده و همکاران، ۲۰۲۲). کشورهای جهان همواره در پی قدرت‌طلبی و نشان دادن برتری خود به سایر کشورها در تمام ابعاد هستند. این امر چه‌بسا موجب وقوع اختلافات و حتی جنگ‌هایی شده است (کوکیا، ۲۰۱۹). نمونه‌ی بارز این امر جنگ‌های جهانی اول و دوم است که پس از آن کشورها با شمار زیادی از رزمندگان دارای معلولیت مواجه شدند (سالوانته، ۲۰۲۰). افزون بر این جنگ‌های دیگری که در اقصی نقاط دنیا در بین کشورها رخ داده، موجب شده است که آمار رزمندگان دارای معلولیت افزایش یابد و این امر می‌طلبید که کشورها توجه ویژه‌ای به این افراد داشته باشند و به‌منظور بهبود شرایط جسمانی و توانبخشی آنها تلاش کنند. از آنجایی که انجام ورزش و داشتن فعالیت بدنی می‌توانست در تحقق این هدف به آنها یاری رساند، به مرور ورزش افراد دارای معلولیت پا به عرصه‌ی ظهور گذاشت. مطابق ماده ۱ کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت، مصوب ۲۰۰۶ مجمع عمومی سازمان ملل، افراد دارای معلولیت شامل کسانی می‌شوند که دارای نواقص طولی‌المدت فیزیکی، ذهنی، فکری یا حسی‌اند که در تعامل با موانع گوناگون امکان دارد مشارکت کامل و مؤثر آنان در شرایط برابر با دیگران در جامعه متوقف شود. رویکرد حاکم در این تعریف رویکرد اجتماعی است که موانع و مشکلات را مربوط به جامعه می‌داند و ایران در سال ۱۳۸۷ به این کنوانسیون ملحق شده است. در ماده ۱ قانون حمایت از معلولین، مصوب ۱۳۹۶ مجلس شورای اسلامی، فرد دارای معلولیت شخصی است که با تأیید کمیسیون پزشکی-توانبخشی تعیین نوع و تعیین شدت معلولیت سازمان بهزیستی کشور با انواع معلولیت در اثر اختلال و آسیب جسمی، حسی (بینایی، شنوایی)، ذهنی و روانی و یا توأم، با محدودیت شایان توجه و مستمر در فعالیت‌های روزمره زندگی و مشارکت اجتماعی مواجه است. در این تعریف رویکرد غالب رویکرد پزشکی است و موانع و محدودیت‌ها را مربوط به خود فرد معلول می‌داند.^۴

طی دهه‌های اخیر، ورزش افراد دارای معلولیت هم در سطح ملی و هم در سطح بین‌المللی در سراسر جهان توسعه چشمگیری داشته است (هیتون، ۲۰۲۱). موفقیت در این حیطه همانند ورزش افراد غیرمعلول، نتیجه سیاست‌های حمایتی دولت‌هاست که اغلب به شکل ساختارهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در کنار ساختار ورزشی کشورها قرار گرفته‌اند (هوکسترا و همکاران، ۲۰۱۹). ساختار فراگرد مهمی در کسب اهداف سازمان است و نبود ساختار منسجم تشکیلاتی از مهم‌ترین عوامل فقدان کارآمدی سازمان بوده که موجب عدم انجام کار به‌صورت مطلوب می‌شود (فیترا و همکاران، ۲۰۱۷). طراحی ساختار از مسئولیت‌های خطیر مدیریت محسوب می‌شود و بسته به اینکه این امر چگونه انجام و اجرا شود، می‌تواند سازمان را به موفقیت یا شکست رهنمون کند. ساختار ورزش در کشورهای مختلف متفاوت است. بر اساس تعریف ارائه‌شده در ماده ۲ قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، مصوب ۱۳۹۹، ورزش قهرمانی ورزشی است رقابتی و سازمان‌یافته که با توجه به مقررات خاص هر رشته، برای ارتقای نصاب (رکوردها) ورزشی و کسب رتبه یا نشان (مدال) انجام

1. Rewilak

2. Coccia

3. Salvante

۴. با توجه ایرادات تعریف ارائه‌شده در قانون حمایت از معلولان در خصوص افراد دارای معلولیت که پژوهش حاضر ظرفیت پرداختن به آنها را ندارد و همچنین بسیاری از افراد دارای معلولیت تأییدیه کمیسیون پزشکی سازمان بهزیستی را نداشته و تحت پوشش این سازمان نیستند و یا جانبازان که تحت پوشش بنیاد شهید و امور ایثارگران هستند و این نهاد نیز قانون خاص خود (قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران) را داشته و در این قانون هم تعریف دیگری برای جانبازان که در حقیقت همان افراد دارای معلولیت ناشی از جنگ هستند، ارائه شده است، به‌علت تعدد تعاریف در قوانین داخلی از یک سو و همچنین جامع‌تر بودن تعریف ارائه‌شده در کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت از سوی دیگر، منظور از افراد دارای معلولیت در پژوهش حاضر تعریف ارائه‌شده در کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت است.

5. Hayton

6. Hoekstra

7. Fitria

می‌گیرد. توجه به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت توسط سیاستگذاران در کشورهای مختلف دو دلیل عمده می‌تواند داشته باشد: در درجه نخست بهبود شرایط جسمی و جلوگیری از تشدید عوارض ناشی از معلولیت افرادی که در جنگ‌ها برای دفاع از کشور خود دچار معلولیت شده بودند و حکم قهرمانان ملی برای کشورها داشتند (وکیلی تنها و همکاران، ۲۰۱۹) و در وهله دوم بهره‌گیری از همان رزمندگان میدان نبرد، برای نشان دادن قدرت خود در عرصه‌ها و میادین بین‌المللی از طریق ورزش ([کراماریوا و گریکس](#)؛ ۲۰۱۸)، چراکه کسب مدال توسط رزمندگان میدان نبرد، این بار در میدان ورزش و برافراشته شدن پرچم کشورها پس از کسب مدال در بین تمام کشورها، حاکی از قدرت آنها بود و این امر همان چیزی بود که سیاستگذاران در کشورهای مختلف به دنبال آن بودند.

نخستین حضور این رزمندگان در المپیک به‌عنوان مهم‌ترین رویداد ورزشی جهان، به مراسم افتتاحیه ۱۹۴۸ لندن بازمی‌گردد که در آن مسابقاتی برای سربازان بریتانیایی فلج‌شده در جریان جنگ جهانی دوم برگزار شد (بکر؛ ۲۰۱۵). چهار سال بعد در المپیک ۱۹۵۲ هلسنکی در فنلاند، نیز سربازانی از هلند در مسابقاتی شرکت کردند ([هونگ و ایکسوژنگ](#)؛ ۲۰۱۰). به مرور در کنار رزمندگان و سربازان معلول، شرایط برای حضور سایر افراد دارای معلولیت در میادین ورزشی نیز فراهم شد. از سال ۱۹۶۰ مسابقات پارالمپیک مهم‌ترین رویداد ورزشی برای افراد دارای معلولیت در سراسر جهان است که به‌طور منظم هر چهار سال برگزار می‌شود ([لگ و استیوارد](#)؛ ۲۰۱۱) و از سال ۱۹۸۸ پس از برگزاری رقابت‌های المپیک در همان شهری که المپیک برگزار می‌شود، مسابقات پارالمپیک نیز انجام می‌شود. توجه کشورها به بازی‌های پارالمپیک طی دهه‌های اخیر به‌طور چشمگیری افزایش یافته است، به‌طوری‌که میزان حضور ورزشکاران دارای معلولیت در این رویداد ورزشی در پارالمپیک ۱۹۶۰ رم، ۴۰۰ ورزشکار از ۲۳ کشور در ۹ رشته ورزشی بوده و این آمار در پارالمپیک ۲۰۱۲ لندن به ۴۲۰۰ ورزشکار از ۱۶۵ کشور و ۲۰ رشته ورزشی رسیده است ([عسکریان و مجیدخواه](#)، ۲۰۱۹). در پارالمپیک ۲۰۱۶ ریو این آمار به ۴۳۲۸ ورزشکار از ۱۵۷ کشور و ۲۲ رشته ورزشی رسیده ([مختاری همای، مشکاتی و بادامی](#)، ۲۰۲۰) و در آخرین پارالمپیک برگزار شده است، یعنی پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو ۴۴۰۳ ورزشکار از ۱۶۳ کشور در ۲۲ رشته ورزشی به رقابت با یکدیگر پرداخته‌اند ([کاساشی و همکاران](#)، ۲۰۲۳)، که این امر از اهمیت و افزایش چشمگیر میزان توجه به ورزش افراد دارای معلولیت در سطح جهان حکایت دارد. در پی جنگ تحمیلی کشور ما نیز با گروه عظیمی از معلولان جنگی مواجه شد. گروهی که تا پیش از جنگ فعالانه در جریان روزمره زندگی شرکت داشتند، ولی امروز دیگر قادر به انجام بسیاری از فعالیت‌های گذشته خویش نیستند ([لیمچی و همکاران](#)، ۲۰۲۰). برای توانبخشی، جلوگیری از انزوا و گوشه‌نشینی و تشدید عوارض ناشی مجروحیت و همچنین تداوم افتخارآفرینی، آنها به سمت ورزش سوق داده شدند و اولین حضور ورزشکاران دارای معلولیت ایران در مسابقات پارالمپیک به سال ۱۹۸۸ و پارالمپیک سئول باز می‌گردد و تاکنون ورزشکاران دارای معلولیت کشورمان ۹ دوره در این مسابقات حضور داشته‌اند که حاصل آن ۱۶۰ مدال (۶۷ طلا، ۴۸ نقره و ۴۵ برنز) برای کشور ایران بوده است و در پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو، ورزشکاران دارای معلولیت رتبه سیزدهم را از آن خود کرده‌اند، این در حالی است که ورزشکاران دارای معلولیت کشور چین تنها در پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو موفق به کسب ۲۰۷ مدال (۹۶ طلا، ۶۰ نقره و ۵۱ برنز) و کسب جایگاه نخست شده‌اند و بریتانیا با کسب ۱۲۴ مدال (۴۱ طلا، ۳۸ نقره و ۴۵ برنز) و آمریکا با کسب ۱۰۴ مدال (۳۷ طلا، ۳۶ نقره و ۳۱ برنز) به ترتیب مقام دوم و سوم این دور از رقابت‌های پارالمپیک را از آن خود کرده‌اند. طبق پژوهش انجام گرفته براساس متغیرهای جمعیتی، اقتصادی و جغرافیایی و پیش‌بینی تعداد مدال‌های ملت‌ها در پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو، رده‌بندی بهترین مدال‌آوران، بدترین مدال‌آوران و بدترین غیرمدال‌آوران در پارالمپیک تابستانی توکیو بدین شرح بوده است: در رده‌بندی بهترین مدال‌آوران کشورهای آذربایجان، اوکراین، استرالیا، کلمبیا، تونس، ازبکستان، برزیل، اردن، الجزیره و مراکش در رتبه‌های اول تا دهم قرار گرفته‌اند. در رده‌بندی بدترین مدال‌آوران کشورهای فنلاند، اتیوپی، پرو، پرتغال، نروژ، رومانی، عربستان سعودی، ویتنام، چین تایپه و پاکستان در رده‌های اول تا دهم قرار گرفته‌اند و در رده‌بندی بدترین غیرمدال‌آوران نیز

1. Kramareva & Grix

2. Baker

3. Hong & XiaoZheng

4. Legg & Steadward

5. Kasashi

کشورهای اروگوئه، ایسلند، گواتمالا، آنگولا، نپال، استونی، سوریه، میانمار، فیلیپین و بنگلادش قرار گرفته‌اند که با توجه به متغیرهای گفته‌شده و شانس مدال، هیچ‌کدام از کشورها موفق به کسب مدال نشده‌اند (لی و همکاران، ۲۰۲۱).

با توجه به موارد گفته‌شده، تداوم موفقیت‌ها و ارتقای جایگاه ورزش افراد دارای معلولیت ایران در رقابت‌های بین‌المللی نیازمند سیاستگذاری‌های حقوقی مطلوب در ابعاد مختلف تقنینی، اجرایی، اقتصادی، فرهنگی، رسانه‌ای و ساختاری است. خط‌مشی‌گذاری یا سیاستگذاری آن دسته از تصمیماتی است که به شکل هدفمند، اغلب درصد بهبود وضعیت اقتصادی، سیاسی و اجتماعی جامعه است. به بیان دیگر سیاستگذاری وضع اصول توسط مراجع ذی‌صلاح است که مانند یک الگو، اقدامات و فعالیت‌های لازم در جامعه را راهنمایی می‌کند (تنگستانی، ۲۰۲۰). سیاستگذاری، روش مشخص شکل دادن به عمل و اقدامی هدفمند و آگاهانه است. به بیان دیگر سیاستگذاری نمایانگر اراده حاکمیت در عمل یا خودداری از عمل است که می‌توان آن را تحت عنوان مجموعه‌هایی ساختاری و مرتبط، متشکل از تصمیم‌ها و اقداماتی که قابل انتساب به اقتدار عمومی در سطح ملی و بین‌المللی هستند، در نظر گرفت (ظریفی و همکاران، ۲۰۲۰). سیاستگذاری عام‌تر از قانونگذاری است، به این معنا که برخی سیاست‌ها در حیطه اجرا (توسط قوه مجریه) و برخی دیگر در حیطه نظارت بر اجرا (توسط قوه قضاییه) مشخص می‌شوند و تنها به سیاست‌های تقنینی که توسط مجلس تعیین می‌شوند و جامعه قانون به تن می‌کنند، قانونگذاری اطلاق می‌شود. به بیان دیگر هر قانون توسط سیاست‌هایی تصویب می‌شود، اما هر سیاستی لزوماً به صورت قانون تدوین نمی‌شود. البته نباید فراموش کرد که کارکرد مطلوب قانون مصوب مجلس، منوط به عملکرد صحیح نهادهای ذی‌صلاح قضایی و اجرایی در چرخه سیاستگذاری است، چراکه قوای مجریه و قضاییه اگرچه صلاحیت وضع سیاست‌های تقنینی در قالب قانون را ندارند، ولی دارای ابزارها، امکانات و ظرفیت‌هایی هستند که نقش آنها را در فرایند تعیین سیاست‌هایی که به وضع قانون منتهی می‌شود، مؤثر می‌سازد (تنگستانی، ۲۰۲۰). در حیطه ورزش، به‌ویژه ورزش قهرمانی، با توجه به تأثیرگذاری که ورزش قهرمانی بر تمام جوانب سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و همچنین تعاملات بین‌المللی و نشان دادن قدرت نرم کشورها در سطح جهان دارد، سیاستگذاری حقوقی مطلوب در تمام ابعاد بسیار حائز اهمیت است. در زمینه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت نیز، با توجه به کسب جایگاه یازدهم در بین ۱۶۳ کشور که حاکی از برآیند مثبت سیاستگذاری در حوزه ورزش افراد معلولیت است، می‌تواند که برای تداوم موفقیت در این حیطه و ارتقای جایگاه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت ایران، در سطح جهان، نقاط قوت و ضعف سیاستگذاری‌های حقوقی بررسی و شناسایی شود و با توجه به جست‌وجوهای انجام‌گرفته، به‌نظر می‌رسد تاکنون پژوهشی در این زمینه صورت نگرفته است و پژوهش‌های انجام‌گرفته در زمینه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در ارتباط با ارزیابی عملکرد ورزش قهرمانی این قشر (عسکریان و مجیدخواه، ۲۰۱۸) ویژگی‌های محیط پرورش استعداد ورزشکاران پارالمپیک (محمودی و بادامی، ۲۰۲۳)، برنامه راهبردی برای ورزش قهرمانی جانبازان و افراد دارای معلولیت (آرمندینیا و همکاران، ۲۰۱۷) است و در یافته‌های تحقیقی دیگران پژوهشی که در زمینه سیاستگذاری حقوقی در این زمینه باشد، یافت نشد. بنابراین هدف از پژوهش حاضر شناسایی و بررسی نقاط قوت و ضعف سیاستگذاری حقوقی در حیطه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در ایران است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نوع پژوهش‌های کیفی و با روش تحلیل مضمون است. جامعه آماری پژوهش تمامی مسئولان کمیته ملی پارالمپیک، مسئولان ورزش قهرمانی فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین، اعضای هیأت رئیسه فدراسیون ورزش‌های نابینایان و کم‌بینایان، متخصصان مدیریت ورزشی (مدیران ورزشی و استادان مدیریت ورزش) آشنا با ورزش افراد دارای معلولیت، متخصصان حقوق ورزش (وکلاهای ورزشی، کارشناسان رسمی دادگستری در حوادث ورزشی، کارشناسان حقوقی وزارت ورزش و جوانان و باشگاه‌های ورزشی و استادان حقوق ورزش) و قهرمانان ورزشی دارای معلولیت بودند. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و به روش گلوله‌برفی انجام گرفت.

^۱. Li

2Policy making

حجم نمونه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته بود. در این پژوهش محققان پس از انجام ۱۶ مصاحبه به اشباع نظری رسیدند، اما برای افزایش ضریب اطمینان سه مصاحبه دیگر انجام و تجزیه و تحلیل شد. مصاحبه‌ها در محدوده زمانی بهمن و اسفندماه ۱۴۰۱ انجام شدند. مدت زمان انجام مصاحبه‌ها بین ۴۵ تا ۷۵ دقیقه بود. مراحل انجام مصاحبه‌ها به این شکل بود که پس از اخذ معرفی‌نامه از مؤسسه محل پژوهش و ارائه به دستگاه‌های ذی‌ربط، ابتدا از طریق تماس تلفنی با مصاحبه‌شوندگان، موضوع و هدف از اجرای این پژوهش برای آنها شرح داده شده و از آنها درخواست شد که زمانی را برای انجام مصاحبه به صورت حضوری اختصاص دهند. پس از آن برخی از سؤالات اصلی پژوهش برای آنها ارسال شد و براساس زمان و مکان اعلام‌شده توسط آنها، مصاحبه‌ها به صورت حضوری انجام پذیرفت.

سؤالات اصلی مصاحبه بدین شرح بود: ۱. برآیند سیاستگذاری حقوقی در حوزه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ ۲. سیاستگذاری‌های حقوقی بیشتر در چه ابعادی انجام شده است؟ ۳. جنبه‌های مثبت و منفی سیاستگذاری‌های حقوقی انجام گرفته در حیطه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت شامل چه مواردی بوده است؟ در حین پاسخگویی مصاحبه‌شوندگان به پرسش‌های اصلی، با توجه به پاسخ‌های آنها، سؤالات دیگری نیز در راستای موضوع و هدف پژوهش از آنها پرسیده شد. پس از اتمام هر مصاحبه، فایل صوتی مصاحبه به صورت مکتوب تهیه و کدگذاری باز مربوط به هر مصاحبه انجام می‌گرفت. برای اطمینان از صحت اطلاعات ثبت شده و جلوگیری از تعصبات و نظرهای شخصی و تعیین ضریب توافق بین کدگذاران، کدگذاری محوری ۳۰ درصد از مصاحبه‌ها توسط سه کدگذار (یک متخصص حقوق ورزشی، یک متخصص مدیریت ورزشی و یک نفر از محققان پژوهش) انجام گرفت و با استفاده از آزمون اسکات ضریب توافق بین کدگذاران ۸۶ درصد به دست آمد. پس از آن کدگذاری مابقی مصاحبه‌ها توسط یک کدگذار و با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA نسخه ۱۰ انجام گرفت. برای کدگذاری از رویکرد استقرایی استفاده شد؛ بدین معنا که کدگذاری برخاسته از خود داده‌ها بود و از الگوهای از پیش تعیین شده استفاده نشد. کدهای نهایی حاصل این نوع رویکرد کدگذاری، در طول مراحل توسعه کدها با خواندن مجدد، برخی از کدها حذف و یا در کدهای دیگر ادغام شدند و در نهایت هم به دسته یا چندین درون‌مایه فرعی دیگر در درون موضوعات اصلی قرار داده شدند.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

سمت شغلی	تعداد	میانگین سنی (سال)	میانگین سوابق شغلی (سال)	تحصیلات
مسئولان کمیته ملی پارالمپیک	۴	۵۷	۳۰	کارشناسی / کارشناسی ارشد / دکتری
مسئولان فدراسیون و هیأت‌های ورزش‌های جانبازان و معلولان	۴	۵۵	۲۷	کارشناسی / کارشناسی ارشد
مسئولان فدراسیون و هیأت‌های ورزش‌های نابینایان و کم‌بینایان	۲	۵۶	۲۵	کارشناسی / دکتری
متخصصان مدیریت ورزشی آشنا با ورزش افراد دارای معلولیت	۳	۴۴	۱۲	دکتری

متخصصان حقوق ورزشی	۲	۴۰	۱۰	دکتری
قهرمانان ورزشی دارای معلولیت	۴	۳۲	۸	کارشناسی / کارشناسی ارشد

یافته‌های کیفی پژوهش و کدهای استخراج شده از مصاحبه‌ها در شش بعد سیاستگذاری، شامل سیاستگذاری تقنینی (۲ جنبه مثبت و ۵ جنبه منفی)، سیاستگذاری اجرایی (۱۳ جنبه مثبت و ۱۹ جنبه منفی)، سیاستگذاری مالی (۳ جنبه مثبت و ۴ جنبه منفی)، سیاستگذاری رسانه‌ای (۱ جنبه مثبت و ۴ جنبه منفی)، سیاستگذاری فرهنگی (۲ جنبه مثبت و ۲ جنبه منفی) و سیاستگذاری ساختاری (۴ جنبه مثبت و ۸ جنبه منفی) به شرح جدول ۲ است.

جدول ۲. ابعاد و جنبه سیاستگذاری و اقدامات انجام گرفته در حیطه سیاستگذاری حقوقی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت

ابعاد سیاستگذاری	جنبه سیاستگذاری	اقدامات انجام گرفته
سیاستگذاری تقنینی	مثبت	تصویب سیاست‌ها و راهبردها و وظایف و ضوابط اجرایی ترویج فرهنگ حضور، توانمندی و افتخار آفرینی جانبازان و معلولان از طریق ورزش توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی
	منفی	تاکید فدراسیون‌های جهانی به انتقال رشته‌های ورزشی افراد دارای معلولیت به فدراسیون‌های متناظر
		تبعیض در تصویب قوانین نسبت به ورزشکاران دارای معلولیت و غیرمعلول
		تصویب قانون برای افراد دارای معلولیت بدون نظرخواهی و کمک گرفتن از آنها
سیاستگذاری اجرایی	مثبت	عدم حضور افراد دارای معلولیت در رأس کار برای تصویب قوانین در حوزه افراد دارای معلولیت
	منفی	معافیت یکی از فرزندان قهرمانان پارالمپیک از خدمت سربازی
		نبود قوانین متناسب با نیازهای خاص گروه‌های مختلف دارای معلولیت
		ثبات مدیریت و داشتن برنامه بلندمدت در ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت
		پیگیری امور ورزشکاران پارالمپیک برای دریافت حقوق برابر با ورزشکاران المپیک از صندوق حمایت از قهرمانان و پیشکسوتان
	یکسان شدن جوایز قهرمان پارالمپیک با قهرمانان المپیک پس از پارالمپیک پکن	
مثبت	پیگیری مسکن ورزشکاران دارای معلولیت از طریق کمیسیون فرهنگی مجلس	
مثبت	افزایش سرانه ورزشی از طریق ساخت مجموعه‌های ورزشی اختصاصی افراد دارای معلولیت	
	اختصاص دادن اماکن ورزشی مورد نیاز هیأت‌های ورزشی جانبازان و معلولان به آنها برای ارائه خدمات به افراد دارای معلولیت و اجازه دادن سانس‌های مازاد	
مثبت	ارائه خدمات توسط برخی از هیأت ورزشی جانبازان و معلولان به سایر گروه‌های دارای معلولیت به صورت رایگان	

همکاری هیأت‌های ورزشی جانبازان و معلولین، نابینایان و ناشنوایان با آموزش و پرورش استثنایی در برگزاری مسابقات دانش‌آموزان
اختصاص سانس ویژه برای برگزاری تمرینات آمادگی ورزشکاران دعوت‌شده به تیم ملی در مجموعه ورزشی اختصاصی افراد دارای معلولیت
اولویت واگذاری سانس‌های مازاد مجموعه‌های اختصاصی ورزش جانبازان و معلولان به باشگاه‌های دارای تیم ورزشی برای معلولان
استفاده از نظره‌های قهرمانان و ورزشکاران دارای معلولیت در ساخت اماکن ورزشی اختصاصی آنها
حمایت کمیته ملی پارالمپیک از فدراسیون‌ها برای ارائه خدمات مطلوب برای ملی‌پوشان دارای معلولیت
کیفی‌گرایی و حمایت از ورزشکاران دارای شانس مدال برای اعزام به مسابقات بین‌المللی
ارائه خدمات رایگان توسط هیأت‌های ورزشی تنها به ورزشکاران زیرمجموعه هیأت
ناکافی بودن حمایت بهزیستی از ورزشکاران دارای معلولیت و عدم پوشش هزینه‌های آنها
کیفی‌گرایی و تمرکز بر مدال‌آوری به جای افزایش تمرکز بر افزایش تعداد ورزشکاران
توجه نابرابر به ملی‌پوشان دارای معلولیت و تمرکز بر ملی‌پوشان مدال‌آور
پرورش گلخانه‌ای ورزشکاران برای مدال‌آوری و بی‌توجهی به شناسایی و پرورش دیگر استعداد‌های ورزشی
بی‌توجهی به ورزش همگانی به‌عنوان پشتوانه ورزش قهرمانی
عدم نظارت دقیق بر اجرای قوانین و پیگیری مداوم
تبعیض بین ملی‌پوشان و ارائه خدمات بهتر و مطلوب‌تر به ورزشکاران مدال‌آور
در شیب قرار گرفتن روند موفقیت و مدال‌آوری به دلیل از بین رفتن ثبات مدیریت
بی‌توجهی به مقوله استعدادیابی و کشف نخبه‌های ورزشی جدید
عدم برگزاری مسابقات قهرمانی کشور در بسیاری از رشته‌های ورزشی افراد دارای معلولیت
پیگیری استخدام فرزندان قهرمانان پارالمپیک در ادارات دولتی
عدم اهتمام دستگاه‌های مسئول بر اجرای وظایف خود در قبال جانبازان و افراد دارای معلولیت براساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی
عدم نظارت وزارت ورزش بر عملکرد فدراسیون‌ها برای اجاره اماکن ورزشی و رایگان نبودن استفاده از آنها برای افراد دارای معلولیت
بالا رفتن میانگین سنی قهرمانان و مدال‌آوران دارای معلولیت و نبود جایگزین برای آنها
ضعف در اجرای دقیق سیاست‌های تعیین‌شده
نبود نظارت دقیق بر عملکرد دستگاه‌های متولی ورزش افراد دارای معلولیت

منفی

عدم تعهد فدراسیون‌ها به انجام وظایف خود در قبال قهرمانان دارای معلولیت		
عدم حمایت از ورزشکاران فاقد شانس مدال برای اعزام به مسابقات بین‌المللی		
افزایش ورود اسپانسرها به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت		
پیگیری افزایش بودجه ورزش قهرمانی به‌ویژه برای مسابقات برون‌مرزی به‌دلیل افزایش تورم و نرخ ارز	مثبت	سیاستگذاری مالی (اقتصادی)
حمایت مالی وزارت ورزش و جوانان و کمیته ملی پارالمپیک از فدراسیون‌ها برای استعدادیابی ورزشکاران		
تأثیر تورم و افزایش نرخ دلار بر تعداد ورزشکاران اعزامی به مسابقات برون‌مرزی		
هزینه زیاد ورزش قهرمانی و عدم حمایت کافی دستگاه‌های مسئول از قهرمانان ورزشی	منفی	سیاستگذاری رسانه‌ای
ناتوانی مالی فدراسیون‌های ذی‌ربط در تهیه وسایل و تجهیزات استاندارد و به‌روز برای ملی‌پوشان		
نبود حقوق برابر برای قهرمانان دارای معلولیت، در مقایسه با سایر قهرمانان		
افزایش توجه به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت توسط رسانه‌ها نسبت به گذشته	مثبت	سیاستگذاری فرهنگی
نابرابری رسانه‌ای در پرداختن به ورزش و پوشش مسابقات ورزشی قهرمانان دارای معلولیت و دیگر قهرمانان		
عدم پوشش رسانه‌ای برابر میزان موفقیت قهرمانان دارای معلولیت با دیگر قهرمانان ورزشی	منفی	
محدود شدن پوشش رسانه‌ای مسابقات ورزشکاران دارای معلولیت به مسابقات فینال		
محدود بودن مخاطبان برنامه‌های ورزشی افراد دارای معلولیت به‌دلیل ناآشنایی افراد جامعه با بسیاری از این رشته‌ها		
تغییر نگرش ترحم‌آمیز نسبت به ورزشکاران دارای معلولیت به نگرش حق‌مدارانه و الگو بودن	مثبت	سیاستگذاری فرهنگی
نگاه ویژه مسئولان رده‌بالای شهری به حقوق ورزش شهروندی افراد دارای معلولیت در کلان‌شهرها (تهران - اصفهان)		
توجه بیشتر مسئولان و مقامات شهری و استانی به قهرمانان المپیک در مقایسه با قهرمانان پارالمپیک	منفی	
عدم فرهنگ‌سازی در ارتباط با استقبال و برخورد یکسان مسئولان و مقامات شهری و استانی با قهرمانان المپیک و پارالمپیک		
جدا شدن ۱۰ رشته ورزشی از فدراسیون جانبازان و معلولان و پیوستن به فدراسیون متناظر		سیاستگذاری ساختاری
ساخت مجموعه ورزشی اختصاصی برای افراد دارای معلولیت در اصفهان و تهران با حمایت شهرداری		
ساخت و واگذاری مجموعه‌های ورزشی اختصاصی افراد دارای معلولیت به هیأت‌های ورزش جانبازان و معلولان برای توسعه ورزش قهرمانی	مثبت	
تغییر استانداردهای تعیین‌شده برای ساخت اماکن ورزشی، در ساخت اماکن ورزشی اختصاصی افراد دارای معلولیت		

منفی	فراهم نبودن زیرساخت‌ها برای الحاق رشته‌های جدا شده از فدراسیون ورزش جانبازان و معلولین به فدراسیون‌های متناظر
	تصمیم‌گیری برای ورزش افراد دارای معلولیت توسط افراد غیرمعلول و بعضاً غیرورزشی
	توجه بیشتر فدراسیون‌ها بر ورزشکاران المپیک در مقایسه با ورزشکاران پارالمپیک
	نبود اماکن ورزشی مختص افراد دارای معلولیت در تمام شهرها و استان‌ها
	عدم درک و آشنایی برخی سیاستگذاران ورزش افراد دارای معلولیت با فناوری جدید و طرز استفاده از آن برای آموزش معلولان
	برتری سایر عوامل در مقایسه با تخصص‌گرایی و عملکرد ورزشی در انتخاب ورزشکاران برای اعزام به مسابقات برون‌مرزی
	نامشخص بودن متولی اصلی ورزش افراد دارای معلولیت در ایران
	موازی‌کاری و تعدد نهادهای سیاستگذار در ورزش افراد دارای معلولیت
	وجود انجمن‌های ورزش معلولین در فدراسیون‌های تخصصی، با وجود فدراسیون مجزا برای ورزش جانبازان و معلولین
	عدم پذیرش و توجه فدراسیون‌ها به حمایت و ارائه خدمات برابر به قهرمانان دارای معلولیت
	بی‌توجهی وزارت ورزش و جوانان به مسائل مربوط به ورزشکاران دارای معلولیت و میزان خدمات ارائه شده به آنها در ارزیابی عملکرد پایان سال فدراسیون‌ها

شکل ۱. ابعاد سیاستگذاری حقوقی در حیطه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر شناسایی و بررسی نقاط قوت و ضعف سیاستگذاری حقوقی در حوزه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت در ایران بود. نتایج نشان داد که سیاستگذاری‌های انجام‌گرفته در شش حیطه قابل دسته‌بندی هستند. نخستین حیطه مربوط به سیاستگذاری تقنینی است. امروزه بخش زیادی از سیاستگذاری‌ها در مجلس انجام می‌گیرد و مجلس اصلی‌ترین نهاد سیاستگذاری کشور است (ظریفی و همکاران، ۲۰۲۱).

یکی از سیاستگذاری‌های انجام‌گرفته توسط مجلس شورای اسلامی در جهت حمایت از حقوق قهرمانان ورزشی تصویب قانون سرباز قهرمان در ۱۳ اسفندماه ۱۳۷۶ است که در ۲۴ اسفندماه همان سال به تأیید شورای نگهبان نیز رسیده است. این قانون به دلیل اشکالات و نواقصی که داشته است، در سال ۱۳۹۱ اصلاح شده و قانون اصلاح قانون سرباز قهرمان، در تاریخ ۳ دی‌ماه ۱۳۹۱ به تصویب رسیده است. در تبصره ۴ قانون جدید مقرر شده که قهرمانان بازی‌های المپیک شامل نفرات اول تا سوم و قهرمانان اول و دوم مسابقات قهرمانی جهان و نفرات اول بازی‌های آسیایی در رشته‌های ورزشی تحت پوشش کمیته بین‌المللی المپیک و مقام اول تا سوم مسابقات جام جهانی فوتبال، بسکتبال و والیبال و همچنین یکی از فرزندان قهرمانان پارالمپیک جهانی معاف از سربازی با معرفی وزارت ورزش و جوانان و موافقت ستاد کل نیروهای مسلح پس از طی دوره آموزش نظامی در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌شوند. تصویب این قانون در ظاهر اقدامی مثبت به نظر می‌رسد، اما کارایی چندانی برای قهرمان ورزشی دارای معلولیت ندارد، چراکه براساس بررسی‌های محققان این پژوهش، بسیاری از قهرمانان ورزشی مجرد بودند یا در صورت تأهل یا فرزندی نداشتند یا اگر داشتند، فرزندان در سنی نبود که بتواند از این امتیاز بهره‌مند شود و زمانی که فرزندان به سن خدمت سربازی برسد، مشخص نیست که این قانون حکمفرما باشد یا خیر. افزون بر این، مطابق با مفاد تبصره اخیرالذکر، در خصوص قهرمانان دارای معلولیت، بهره‌مندی از این امتیاز تنها منوط به قهرمانی (کسب مقام اول) در پارالمپیک شده است، اما در مورد قهرمانان بدون معلولیت، شامل مقام‌های اول تا سوم المپیک، اول و دوم مسابقات جهانی، اول تا سوم مسابقات آسیایی و مقام اول تا سوم مسابقات جام جهانی فوتبال، بسکتبال و والیبال شده است، که این امر تبعیض و عدم رعایت حقوق قهرمانان دارای معلولیت را در سیاستگذاری تقنینی به‌وضوح نشان می‌دهد و می‌طلبد که بازنگری و اصلاحات لازم در این زمینه صورت گیرد.

در مقابل اقدامات مثبت صورت‌گرفته در این زمینه، تصویب سیاست‌ها و راهبردها وظایف و ضوابط اجرایی ترویج فرهنگ حضور، توانمندی و افتخارآفرینی جانبازان و معلولان از طریق ورزش توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۹۶ بوده است. در این مصوبه، هر کدام از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظف شده‌اند که در راستای وظایف اصلی خود، اقداماتی را در جهت ترویج فرهنگ حضور، توانمندی و افتخارآفرینی جانبازان و معلولان از طریق ورزش فراهم سازند. مطابق با ماده ۵ این مصوبه، باید دبیرخانه‌ای ذیل کمیسیون فرهنگی تربیت بدنی شورای عالی انقلاب فرهنگی به دبیری ریاست فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین تشکیل شود و هر ساله گزارش عملکرد دستگاه‌ها را به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می‌کند. در مصاحبه‌های انجام‌گرفته توسط محققان این پژوهش، مصاحبه‌شوندگان بیان کردند، در جلسه‌ای که در پایان سال ۱۴۰۱ بدین منظور برگزار شده بود، تنها تعداد انگشت‌شماری از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط گزارش عملکرد در این زمینه ارائه داده‌اند و در گزارش عملکرد مابقی دستگاه‌ها، عملکردی در این زمینه وجود نداشته است. تصویب این مصوبه توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی سیاستگذاری مثبتی است، اما در بعد اجرای دارای ضعف بوده است. شاید دلیل این مسئله فاقد ضمانت اجرا بودن این مصوبه باشد که مشخص نشده در صورتی که دستگاه‌ها به وظایف خود عمل نکردند، چه برخوردی با آنها صورت خواهد پذیرفت. ضعف در اجرا و سیاستگذاری اجرایی تنها محدود به این مورد نمی‌شود و موارد متعدد دیگری نیز وجود دارد. برای مثال هیأت وزیران در جلسه ۲۰ تیرماه ۱۳۹۵ آیین‌نامه اجرایی جذب و استخدام قهرمانان مشمول قانون سرباز قهرمان را به تصویب رسانده است. بند «چ» ماده ۱ این آیین‌نامه مشمولان استخدام را یکی از فرزندان قهرمانان معلول بیان کرده است. ایراد به این آیین‌نامه، همان ایرادی است که قبلاً در خصوص قانون سرباز قهرمان بیان شد. علاوه بر این بسیاری از قهرمانان ورزشی، افزون بر اینکه مجرد بوده و فرزندی ندارند که از امتیاز این آیین‌نامه برای استخدام بهره‌مند شود، خودشان از تأمین معیشت و هزینه‌های مضاعفی که به دلیل معلولیت و نیاز به تجهیزات ویژه دارند، مشکل دارند و نیازمند این هستند که چنین شرایط شغلی برای خودشان فراهم شود. این نکته‌ای است که

در تهیه آیین‌نامه اجرایی در جهت حمایت از قهرمانان، در مورد قهرمانان دارای معلولیت مغفول مانده است. چه بسا ممکن است دلیل این امر عدم درک عمیق تهیه‌کنندگان و تصویب‌کنندگان این آیین‌نامه از معلولیت بوده باشد که هیچ‌کدام از سیاستگذاران و تصمیم‌گیران معلول نیستند و درک صحیحی از شرایط و نیازهای خاص قهرمانان دارای معلولیت ندارند و حداقل در تصویب چنین آیین‌نامه‌ها و حتی تصویب قوانین برای قهرمانان دارای معلولیت حتی از آنها پرسیده نمی‌شود که چه نیازی دارند و بدون اخذ مشاوره از متخصصان حیطه ورزش افراد دارای معلولیت، اقدام به تصویب قوانین می‌شود که این امر ناکارآمدی قوانین و نارضایتی قهرمانان دارای معلولیت را در پی داشته است. جنبه دیگر سیاستگذاری‌های انجام‌گرفته در زمینه سیاستگذاری‌های مالی (اقتصادی) است. با توجه به وابستگی بسیار زیاد عملکرد کشورها در مسابقات المپیک و پارالمپیک به مسائل اقتصادی، می‌توان اقتصاد را یکی از عوامل اصلی توسعه ورزش قهرمانی دانست (عسکریان و مجیدخواه، ۲۰۱۹). پژوهش‌های متعددی وجود دارد که به ارتباط بین عوامل اقتصادی و موفقیت در ورزش قهرمانی اشاره کرده‌اند (کارترا^۱ و همکاران، ۲۰۱۴؛ لویز و فدل^۲؛ ۲۰۱۱؛ جیحونی و همکاران، ۱۴۰۱؛ خدادادکاشی و کریم‌نیا، ۲۰۱۶). برای توسعه ورزش افراد دارای معلولیت نیز همانند ورزش افراد غیرمعلول عوامل اقتصادی بسیار اثرگذار است (محمودی و بادامی، ۲۰۲۳).

کشورهایی که از لحاظ اقتصادی در شرایط بهتری هستند و درآمد بیشتری دارند، می‌توانند فرصتی برابر برای مشارکت افراد دارای معلولیت در ورزش، همانند افراد بدون معلولیت فراهم سازند که این امر سبب می‌شود که استعدادهای بیشتری کشف و عملکرد ورزشی آنها بهبود یابد (عسکریان و مجیدخواه، ۲۰۱۹). در این زمینه نتایج پژوهش انجام‌گرفته در اسپانیا در زمینه تأثیر عوامل اقتصادی در برنامه‌ریزی تأسیسات ورزشی شهری نیز حکایت از این داشته که توسعه زیرساخت‌های ورزشی ناشی از توسعه اقتصادی بزرگ در مناطق منطقه‌ای و محلی است و عوامل اقتصادی حتی در طراحی و مکان‌یابی اماکن ورزشی نیز دخیل‌اند (بوریلو^۳ و همکاران، ۲۰۱۱) که با نتایج پژوهشی دیگر که در پرتغال با عنوان «بررسی عوامل جمعیتی و اقتصادی در توسعه ورزش منطقه‌ای» انجام شده است، همراستاست (تکسریا^۴ و همکاران، ۲۰۱۴). جنبه دیگر سیاستگذاری حقوقی در زمینه ورزش قهرمانی افراد معلولیت، مربوط به سیاستگذاری رسانه‌ای است. سیاستگذاری رسانه‌ای، راهبردهای کلانی است که بر هدایت رسانه‌ها در نیل به اهداف مشخص نظام حاکم دلالت دارد (روشندل^۵ و همکاران، ۲۰۱۵). در عصر حاضر که از آن به‌عنوان عصر ارتباطات یاد می‌شود، سیاستگذاری رسانه‌ای بسیار حائز اهمیت است. میزان تأثیرگذاری که رسانه‌ها بر جامعه دارند، موجب جلب توجه سیاستگذاران به همان مسائلی می‌شود که رسانه‌ها آن را برجسته می‌سازند (مک کوم و والر^۶، ۲۰۱۳) و بدین ترتیب رسانه‌ها بر سیاستگذاری فرهنگی نیز تأثیرگذاری چشمگیری دارند (شهبازی‌پور و بهزاد نسب، ۲۰۱۸؛ اریکسون و دیوی^۷، ۲۰۱۱).

در یکی از جدیدترین پژوهش‌های انجام‌گرفته با عنوان «رسانه‌های خدمات عمومی اروپایی، ورزش معلولان و فرهنگ شهروندی در عصر دیجیتال»، به ارائه تحلیلی از تنوع دستور کار در بازی‌های پارالمپیک توکیو ۲۰۲۰ پرداخته شده است. در این پژوهش بیان شده است که در اکوسیستم متقابل رسانه‌های کنونی ارتباط برجسته بین رسانه‌های خدمات عمومی، ورزش و فرهنگ شهروندی دستخوش یک تحول عمیق است و در حال حاضر رسانه‌های خدمات عمومی می‌توانند از نرم‌افزارها و کانال‌های بی‌شمار خود استفاده کنند و خدماتی برای فراتر رفتن از محدودیت‌های پخش خطی و یافتن راه‌های جدیدی برای پیشبرد تنوع ارائه کنند و بر درک ورزش معلولان به‌عنوان یک نقطه کور رسانه‌ای غلبه کنند. در این تحقیق پیام‌های ۱۵ شرکت رسانه‌ای خدمات عمومی در طول بازی‌های پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو بررسی شده است. تجزیه و تحلیل ۶۰۷۲ توییت نشان داده که رسانه‌های خدمات عمومی در اروپا به پارالمپیک ۲۰۲۰ توکیو توجه نابرابر داشته‌اند و در مجموع ۳۹/۴۲ درصد از پیام‌ها (۲۳۹۸ پیام) بر این رویداد متمرکز شده‌اند و عدم تعادل چشمگیری را می‌توان در بین سازمان‌های

1. Carter

2. Luiz & Fedal

3. Burillo

4. Teixeira

5. McCallum & Waller

6. Erickson & Dewey

7. Public Service Media

مختلف رسانه‌ای هم از نظر حجم پوشش و هم از نظر توجه به رشته‌ها و قهرمانان مختلف پارالمپیک مشاهده کرد و پیشنهاد شده است که رسانه‌های خدمات عمومی ترویج فراگیر و علاقه روزافزون مخاطبان به ورزش معلولان را مورد توجه قرار دهند (رومن و روجاس توریجوس، ۲۰۲۳). در کشور ما نیز در حال حاضر میزان توجه رسانه‌ها به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت نسبت به گذشته بیشتر شده است، اما هنوز تا رسیدن به مرحله برابری با ورزش قهرمانی افراد غیرمعلول بسیار فاصله وجود دارد و پژوهش‌های چندانی نیز در این زمینه انجام نشده است. در بخش سیاستگذاری فرهنگی نیز متأسفانه اقدامات درخور توجهی صورت نگرفته و میزان توجه مسئولان چه در سطح کشوری و چه در سطح استان‌ها، به قهرمانان بدون معلولیت، بیشتر از قهرمانان دارای معلولیت است که این امر بیانگر ضعف در سیاستگذاری‌های فرهنگی و رسانه‌ای بوده که این امر با یافته‌های پژوهش قاسمی میمند و همکاران (۲۰۱۹) و سعیدی (۲۰۱۸) همسوست. برای تقویت سیاستگذاری فرهنگی پیشنهاد می‌شود که کارگروهی رسانه‌ای با هدف مسئله‌سازی فرهنگ ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت، در وزارت ورزش و جوانان ایجاد و به‌عنوان پویایی ملی تلاش شود در خصوص برقراری عدالت توزیعی و ایجاد عادت و فرهنگ توجه برابر به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت با ورزش قهرمانی سایر افراد متناسب با جمعیت آنها برنامه‌ریزی و اقدام کنند.

براساس یافته‌های این پژوهش، آخرین جنبه از سیاستگذاری‌های حقوقی در حیطه ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت، سیاستگذاری ساختاری است. ساختار کارآمد مهم‌ترین عامل برای دستیابی به اهداف کلان در تمام نظام‌ها از جمله نظام ورزش است (سجادی و همکاران، ۲۰۱۸). ساختار ورزش در کشورهای مختلف، متفاوت است. برای مثال سیستم ورزش معاصر در فنلاند نشان‌دهنده یک مدل ترکیبی است که در آن دولت نقش قوی در جهت‌دهی سیاست‌های ورزشی به‌ویژه از طریق هدایت منابع دارد، درحالی‌که نقش سازمان‌های ورزشی اجزاست. علاوه بر این، شهرداری‌ها نقشی محوری در ایجاد شرایط برای ورزش و فعالیت بدنی ایفا می‌کنند و همه بازیگران سیاست‌های ورزشی در عملیات خود استقلال بالایی دارند. به‌طور خاص، عدم فعالیت بدنی فزاینده جمعیت و عدم موفقیت ورزش نخبگان در فنلاند، دولت مرکزی را به جست‌وجوی راه‌حل‌های جدید، مانند تمرکز، رویکرد بین‌اداری، و شیوه‌های سیاستگذاری مبتنی بر شواهد سوق داده است (میک کونن و همکاران، ۲۰۲۲). در برزیل سیاست ورزشی از مدل سازمانی که فقط بر ایالت متمرکز شده بود، فاصله گرفته است و با وجود خودمختاری بیشتر نهادهای ورزشی، این بودجه عمومی است که ساختار ورزش را در کشور حفظ می‌کند (مزداری و همکاران، ۲۰۱۵). در ایران با وجود سرمایه‌گذاری‌هایی که دولت در ورزش افراد دارای معلولیت داشته، به‌دلیل نامشخص بودن وضعیت ورزش قهرمانی از این نظر که کدام نهاد یا سازمان (کمیته ملی پارالمپیک یا وزارت ورزش و جوانان) متولی ورزش قهرمانی است، حرکت‌های موازی صورت می‌گیرد و اولویت‌بندی دقیقی در ورزش قهرمانی کشور وجود ندارد و استفاده بهینه از منابع سرمایه‌ای کشور به‌عمل نمی‌آید (گیاه‌شناس بن‌بازی و همکاران، ۲۰۲۰). افزون بر این، تصمیم‌گیری برای ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت توسط افراد غیرمعلول و بعضاً غیرمتخصص صورت می‌گیرد. این مسئله سبب می‌شود توجه چندانی به قهرمانان دارای معلولیت نشود. با توجه به تأکید فدراسیون‌های جهانی به انتقال ورزش‌های افراد دارای معلولیت به فدراسیون‌های متناظر، تاکنون ۱۰ رشته ورزشی^۴ از فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین جدا و به فدراسیون‌های متناظر (فدراسیون‌های تخصصی هر رشته ورزشی) ملحق شده است. براساس یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها، مشخص شد که در این فدراسیون‌ها زیرساخت‌ها برای ورزشکاران دارای معلولیت مهیا نبوده و این فدراسیون‌ها قادر به ارائه خدمات مطلوب به ورزشکاران دارای معلولیت نیستند و حتی برخی فدراسیون‌ها هنوز این موضوع را نپذیرفته‌اند که باید خدمات برابر با قهرمانان بدون معلولیت، به قهرمانان دارای معلولیت ارائه دهند و در عمل توجه بیشتری به قهرمانان بدون معلولیت دارند. برای بهبود وضع موجود، ضمن مشخص کردن متولی اصلی ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت و بهره‌گیری از متخصصان ورزشی دارای معلولیت در سیاستگذاری و مدیریت ورزش قهرمانی آنها، تشکیل شورای عالی ورزش معلولین در جهت تحقق سیاستگذاری‌های نظارتی، هدایتی و

1. Ramon & Rojas-Torrijos

2. Mikkonen

3. Mezzadri

۴. ۱۰ رشته ورزشی که از فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین جدا شده و زیرمجموعه فدراسیون تخصصی خود قرار گرفته است شامل تکواندو، دوچرخه‌سواری، قایق‌رانی، تیروکمان، تیس روی میز، تنیس، بدمینتون، ترای اتلون، سوارکاری و اسکی است.

حمایتی و به‌منظور نظارت بر اجرای قوانین حمایتی که ادغام اجتماعی اشخاص دارای معلولیت را در ورزش و به‌تبع در جامعه فراهم می‌کند، ضروری به‌نظر می‌رسد، چراکه تداوم این نوع اقدامات و سیاستگذاری‌های مبتنی بر تبعیض بین قهرمانان دارای معلولیت با سایر قهرمانان، در درازمدت سبب افزایش گرایش قهرمانان دارای معلولیت به مهاجرت و یا ترک ورزش قهرمانی خواهد شد که این امر افت عملکرد ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت و سقوط در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی و جهانی را در پی خواهد داشت. بنابراین ضروری است که سیاستگذاران، نقاط ضعف جوانب مختلف سیاستگذاری‌های حقوقی شناسایی شده در این پژوهش را مورد توجه قرار دهند و قوانین و مقررات مرتبط با قهرمانان ورزشی را متناسب با شرایط و نیازهای ورزشکاران دارای معلولیت اصلاح کنند و زمینه را برای اشتغال ورزشکاران فراهم سازند و نهادهای نظارتی بر اجرای سیاست‌های تعیین‌شده در ابعاد مختلف نظارت دقیقی داشته باشند و از طریق افزایش تعامل بین سازمان‌ها و نهادهای متولی ورزش معلولان با رسانه‌ها به‌ویژه رسانه ملی فرهنگ‌سازی‌های لازم در جهت توجه برابر به ورزش قهرمانی افراد دارای معلولیت و همچنین حقوق و نیازهای قهرمانان ورزشی معلول انجام دهند و این‌گونه در جهت بهبود وضعیت موجود سیاستگذاری برای رسیدن به وضعیت مطلوب گام بردارند. این پژوهش نیز همانند سایر پژوهش‌های علمی با محدودیت‌هایی همراه بود که از مهم‌ترین محدودیت‌ها می‌توان به سختی ایجاد اعتماد برای انجام مصاحبه، دسترسی نداشتن به آمار دقیق افراد دارای معلولیت و همچنین بعد مسافت و مشکلات مربوط به هماهنگی با قهرمانان ورزشی دارای معلولیت برای انجام مصاحبه در استان‌های مختلف، اردوی تیم ملی و یا مسابقات اشاره کرد.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله نویسندگان مراتب قدردانی و قدرشناسی خود را از پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی به‌عنوان حامی مالی پژوهش، روابط عمومی کمیته ملی پارالمپیک، روابط عمومی فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین و یکایک صاحب‌نظرانی که با بذل عنایت خویش امکان به انجام رسیدن این پژوهش را فراهم کردند، ابراز می‌کنند.

References

- Armandnia, M. Akbari Yazdi, H. Elahi, A. (2017). Strategic Planning for Iranian Veterans and Disabled Championship Sports Using Combined SWOT and AHP Analysis, *World Journal of Environmental Biosciences*, 6, 56-77.
- Askarian, F. & Majid Khah, Sh. (2019). Evaluating the performance of the country's championship sports for the disabled with the method of data coverage analysis, *Scientific quarterly of strategic studies of sports and youth*, 19(49), 113-128. (in Persian).
- Burillo, P., Barajas, A., Gallardo, L. & García-Tascón, M. (2011). The Influence of Economic Factors in Urban Sports Facility Planning: A Study on Spanish Regions, *European Planning Studies*, 19 (10), 1755-1773.
- Baker, C. (2015). Beyond the island story? The opening ceremony of the London 2012 Olympic Games as public history, *The Journal of Theory and Practice*, 19(3), 409-228.
- Carter, N., Felton, N. & Schwertman, N. (2014). A Classroom Investigation of the Effect of Population Size and Income on Success in the London 2012 Olympics. *Journal of Statistics Education*, 22 (2), 1-20.
- Coccia, M. (2019). Theories and the Reasons for War: A Survey. *Journal of Economic and Social Thought*, 6(2), 115-124.
- Convention on the Rights of Persons with Disabilities, (2006), Approved by the United Nations.
- Erickson, M & Dewey, P. (2011). EU media policy and/as cultural policy: economic and cultural tensions in MEDIA 2007, *International Journal of Cultural Policy*, 17(5), 490-509.

- Fitria, H., Mukhtar, M., Akbar, M. (2017). The effect of organizational structure and leadership style on teacher performance in private secondary school, *International Journal of Human Capital Management*, 1(02), 101-112.
- Gheshmi Meimand, A., Pourkiani, M., Rahmati, M.M. (2019). Cultural Policy of Students' Sports in Iran, Presentation of model, *Research on Educational Sport*, 7 (17), 83-100. (in Persian).
- Giyah shenas benbazari, J. Saei, A. Ziba kalam, S. & Malek mohamadi, H. (2020). Sports policymaking in Iran with emphasis on multiple decision-making authorities, *Contemporary researches in sports management*, 9 (18), 65-76. (in Persian).
- Hayton, J.W. (2021). Facilitating Disability Sport and Physical Recreation during the Initial Months of COVID-19: Examining Organizational Innovation in Third Sector Organizations, *Leisure Sciences*, 1-23.
- Hoekstra, F. Roberts, L. Lindert, CMartin Ginis, K.A. Woude, L & McColl, M.A. (2019) National approaches to promote sports and physical activity in adults with disabilities: examples from the Netherlands and Canada, *Disability and Rehabilitation*, 41(10), 1217-1226.
- Hong, F. Xiaozheng, X. (2010). Communist China: Sport, Politics and Diplomacy, *The International Journal of the History of Sport*, 19(2), 319-342.
- jayhoun, E. Mohamadi, N. Dousti, M. & Amirnejad, S. (2021). Identifying effective factors in the success of Iranian basketball with a data approach Foundation, *Scientific quarterly of strategic studies of sports and youth*, 21(58), 109-128.(in Persian).
- Kasashi, k. Sato, A. Stuart, M. Thomas, T. Hwa Kim, S. Mi Jang, D. File, H. Suzuki, S. & Jeong Rhie, S. (2023). Pharmacy services at the Tokyo 2020 Olympic and Paralympic Games: perspectives of the pharmacy workforce, *British Journal of Sports Medicine*, 57 (1) 40-45.
- Khodadad kasha, F. & Karimnia, M. (2016). Investigating the impact of economic and social factors on the sports success of countries in the Olympic Games (1996-2012), *Economic modeling research*, 25, 43-67.(in Persian).
- Kramareva, N. & Grix, J. (2018). War and Peace' at the 1980 Moscow and 2014 Sochi Olympics: The Role of Hard and Soft Power in Russian Identity, *The International Journal of the History of Sport*, 35(14), 1407-1427.
- Law on Protection of the Rights of Persons with Disabilities. (2018). Approved by the Islamic Consultative Assembly, (in Persian).
- Legg, D. & Steadward, R. (2011). The Paralympic Games and 60 years of change (1948–2008): unification and restructuring from a disability and medical model to sport-based competition, *Sport in Society*, 14(9), 1099-1115.
- Li, F., Lipinska, W., Lipinska, P. (2021). Population, economic and geographic predictors of nations' medal tallies at the Pyeongchang and Tokyo Olympics and Paralympics, *Frontiers in Sports and Active Living*, 1-14.
- Limochi, S. Moshref Javadi, B. Safania, B. & Mohamadi, F. (2020). Identifying factors affecting the participation of disabled persons in sports activities, *Contemporary researches in sports management*, 9(18), 77-90. (in Persian).
- Luiz, M.J & Fadal, R. (2011), "An economic analysis of sports performance in Africa", *International Journal of Social Economics*, 38(10), 869-883.
- Mahmodi, S. & Badami, R. (2023). Presenting Paradigmatic Model of the Characteristics of the Paralympic Athlete's Aptitude Development Environment, *Journal of Strategic Sociological Studies in Sport*, 2(4), 401-415. (in Persian).

- Mikkonen, M. Korsberga, M. Lehtonen, K. & Stenvalla, J (2020). Sport policy in Finland, *International Journal of sport policy and politics*, 14(4), 715–728.
- Mezzadri, F. M. Silva, M.M. Figuêroa, K.F. & Starepravo, F. A. (2015). Sport Policies in Brazil, *International Journal of Sport Policy and Politics*, 7(4), 655-666.
- Mokhtari Hemami, A. Meshkati, Z. Badami, R. (2020). The Role of Cultural Intelligence and Conflict Resolution in Predicting Sports Success of Iranian Paralympic Athletes: Presenting a Structural Equation Model, *Journal of Military Medicine*, 22(10), 1001-1012. (in Persian).
- Rewilak, j. (2021). The (non) determinants of Olympic success, *Journal of Sports Economics*, 22(5), 546-570.
- Ramon, X., Rojas-Torrijos, J. (2023). European Public Service Media, Disability Sports and Cultural Citizenship in the Digital Age: An Analysis of Agenda Diversity in the Tokyo 2020 Paralympic Games, *Journalism and Media*, 4, 289- 303.
- Roshandel Arbatani, T. (2015). A fundamental research in the field of theoretical concepts of media policy making, *Public Administration Journal of Tehran University*, 7(3), 481-504. (in Persian).
- Saeedi, F. (2018). Establishing Supportive Laws for People with Disabilities in the Light of the Adoption of Guidance, Monitoring, and Supportive Methods and International Documents, 8 (116), 1-9. (in Persian).
- Teixeira, M., Ribeiro, T. & Correia, A. (2014). Demographic and Economic Factors Study in the Regional Sports Development, *International Journal of Humanities and Social Science*, 4(4), 77-82.
- The law on objectives, duties and powers of the Ministry of Sports and Youth. (2020). Approved by the Islamic Consultative Assembly, (in Persian).
- The executive regulations for the recruitment of heroes included in the Hero Soldier Law. (2016). Approved by the Board of Ministers, (in Persian).
- Sajadi, S.A. Razavi, M.H. & Dousti, M. (2018). Presenting a pathological model of sport structure in iran, *Sport management studies*, 10(47), 85-108. (in Persian).
- Salvante, M. (2020). Introduction: Gender and Disability in the Two World Wars, *Journal of Social History*, 53(3), 595–603.
- Shahbazipour, M.M. & Behzad Nasab, M. (2018). Study of Media Policy Status in the Islamic Republic of Iran; Case Study of Women's Sport, *Bi-quarterly Journal Letter of Culture*, 2(2), 45-64. (in Persian).
- Sharbat zadeh, R. Naderi nasab, M. & Alidoust, E. (2022). Designing the strategic plan of the championship sports of the Islamic Republic of Iran for the 2024 Olympics, *Scientific quarterly of strategic studies of sports and youth*, 21(57), 123-148 (in Persian).
- Tangestani, M. (2020). A reflection on the legal and political dimensions of judicial bills, *Legal Journal of Justice*, 84 (109), 1-21. (in Persian).
- Vakili Tanha, M. Ahmadi, S. & Soleymani, M. (2019) Identify and Formulate a Model of Motivations for Sports Participation of Veterans and Disabled. *Sports psychology studies*, 8(30), 143-160. (in Persian).
- Zarifi, F. Ashraf khazaie, A. Yousefi, B. & Hasani, Z. (2021). Sports policy in the legislative system of the islamic republic of iran (1359-1380), *Political science research paper*, 2 (62), 139-173. (in Persian).